

V znamenju dveh blokov

Na Tržaškem je že v polnem teku volilna kampanja za občinske in pokrajinske volitve. Včeraj (v sredo. 12. t.m.) je potekel rok za predložitev kandidatnih list, ki jih je tokrat precej več kot običajno. Ne glede na to pa je jasno, da se bo glavni boj bil predvsem med Listo za Trst in tradicionalnimi italijanskimi vsedržavnimi strankami. V enem svojih prejšnjih člankov, ki so obravnavali bližnje upravne volitve v Trstu, smo napisali, da bodo volilno kampanjo in volilni program Liste za Trst dejansko pogojevali misovci, se pravi fašisti. Pri tem se nismo zmotili, saj je glavna značilnost njenega volilnega programa prav izrazito protislovenska in protijugoslovanska usmeritev, zaradi česar se utegne tržaško prebivalstvo razdeliti na dva tabora, s čimer bi se kolo zgodovine obrnilo za nekaj desetletij nazaj.

Res je sicer, da Lista na teh volitvah ne bo več edino jedro, okrog katerega bi se kot v bližnji preteklosti mogle zbirati tržaške množice iz protesta proti resničnim ali namišljenim krivicam. Pojavili sta se namreč dve kandidatni listi, ki utegneta »motiti« Cecovinija in tovariše. Volitve pa bodo pokazale, kakšna je resnična moč teh list in ali se jima je posrečilo »načeti« vpliv Liste za Trst.

Kot poročamo na drugem mestu, je Slovenska skupnost potrdila dva svoja predstavnika, se pravi, da za tržaški občinski svet kandidira prof. Aleša Lokarja, za pokrajinski svet pa dr. Zorka Hareja. Obe listi sta seveda popolni, kar pomeni, da kandidira skupno 90 ljudi, pri čemer niso upoštevani kandidati za rajonske svete. Mislimo, da je potrditev obeh dosedanjih izvoljenih predstavnikov politično modra, saj sta oba s svojim delom v občinskem oziroma pokrajinskem svetu častno in dostojno zastopala slovenske volivce in dokazala, da povsem zaslužita njihovo zaupanje.

—o—

S Falklandskih otokov prihajajo nasprotujoče si vesti o razvoj ugodkov. Glavni tajnik Združenih narodov De Cuellar nadaljuje s posredovalno akcijo, vendar Velika Britanija čedalje bolj stiska obroč okrog otočja, da bi prisilila Argentino na popuščenje pri pogajanjih za rešitev spora.

V Ljubljani so v ponedeljek, 10. t.m., odkrili spomenik največjemu slovenskemu pisatelju Ivanu Cankarju. Na slovesnosti sta spregovorila predsednik SZDL Slovenije Mitja Ribičič in prof. Kmecl.

IDEALIZEM brez tal pod nogami

V našem listu smo se že večkrat sprijeli s pojavom pretiranega idealizma, iz katerega se je rodilo v modernem času že toliko zla, med drugim vsi totalitarizmi. Rusija se je šele v drugi polovici preteklega stoletja znebila srednjeveškega družbenega reda z eno najhujših oblik tlačanstva, kar jih je poznala Evropa, in že so se zasanjali njeni intelektualci o idealnem družbenem redu brez razredov ter ga skušali uresničiti za ceno mnogih milijonov mrtvih od državljanske vojne, lakote in terorja. Rezultat lahko vidimo. Iz idealizma, ki je sanjaril o idealno urejeni družbi v idealni državi, ki naj bi imela vse na skrbi in bila odgovorna za vse, sta se rodili tudi fašistična in nacionalsocialistična država. Brez idealističnega zagona, ki je preveval ti dve ideologiji, bi ne bili potegnili delavskih in malomeščanskih mas za seboj. Na čistih idealih socialne pravičnosti in demokracije so temeljili tudi razni socialistični programi, ki so označevali vse, kar je bilo realno, za reakcionarno, neglede na to, če je bilo dobro ali slabo. Tako so med drugim prezirljivo gledali na stvarnost naroda in sanjarili o družbi, ki je v imenu humanih in socialnih idealov »prerasla« narod. Tipičen primer za to je zgodovina socializma na Slovenskem, ki ni znala — ali bolje rečeno, ni hotela — nikoli povezati socialistične ideologije in narodnega vprašanja ter izdelati svojega narodnega programa. Vedno je plavala visoko v oblakih in se lovila enkrat za avstrijskim, drugič za italijanskim in tretjič za srbskim oziroma unitaristično - jugoslovanskim, Topalovičevim socializmom, dokler ni nazadnje pri-

stala zaradi pomanjkanja realizma v najbolj reakcionarni družini.

Danes smo priče, kako se mnogi ljudje, pa tudi gibanja in države umikajo pred realnostjo življenja v svet »čistih« idej in skušajo z njimi tolmačiti svetovno dogajanje in reševati probleme. Pred 400 leti so še redke evropske galeje zavijale okrog Rta dobre nade in po Magellanesovem prelivu, notranjost drugih celin pa je bila še skoraj neznana, a danes so naši idealisti vsi nesrečni, ker še vedno ni uresničena na Zemlji idealna družbena ureditev in niso rešeni vsi problemi človeškega in mednarodnega sožitja, od zagotovljene blaginje za vsakogar za čim manjši prispevek v delu do »večnega miru«. Kot vedno so taki idealisti nestrpní. Tako zelo se jim mudi, da so pripravljene takoj potisniti v ječo ali v koncentracijsko taborišče ali celo postreliti ali pobesiti vse tiste, ki so po njihovem mnenju napoti uresničenju takih idealov ali se celo borijo proti njemu. Nič čudnega ni v tem, če množično zapirajo, mučijo in tudi ubijajo ljudi ravno v državah, kjer so zmagale čiste idealistične ideologije, ki hočejo odrešiti tiste narode in človeštvo sploh od vsega zla: od sovjetsko leninistične do Hommeinijeve. A vedno niti ne gre za uresničenje takih idealističnih ideologij v državah. Spomnimo se samo na razne gure in sekte, ki pridigajo čisti idealizem, pa zganjajo v njegovem imenu rope, izkoriščanje mladih žensk, zaslužnjevanje duhov, in celo množične pokole, kot se je zgodilo pred nekaj leti nad pristaši neke sekte v gvajanski džungli.

dalje na 2. strani ■

DAJANJE NEODVISNOSTI KOLONIJAM NI PROPADANJE

Mnogi listi, med njimi tudi nekateri slovenski v zamejstvu pa tudi drugod, pišejo v zvezi s sporom o Falklandskem otočju o Veliki Britaniji kot »propadajoči bivši kolonialni velesili«. Iz tega se da po logiki sklepati, da vidijo v Veliki Britaniji bivšo in zdaj propadajočo velesilo, propadajočo zato, ker se je odrekla kolonijam in dala neodvisnost bivšim kolonialnim ljudstvom. Če bi si bila obdržala kolonije in se še vedno šla velike kolonialne sile oziroma imperija, bi zanje torej ne veljala za propadajočo. Propadanje je za take časnikarje in liste v tem, da se je

odrekla kolonijam. Ker je obratno od propadanja moč, bi Velika Britanija torej ne veljala za propadajočo velesilo, če bi se na vso moč upirala, da bi likvidirala svoj imperialni imperij, in še naprej tlačila kolonialne narode, zapirala njihove izobražence in sindikaliste, ki bi zahtevali demokracijo in neodvisnost tudi za svoj narod, in se hršila s svojo vojaško močjo.

Listi in njihovi časnikarji, ki tako pišejo, se najbrž ne zavedajo, kako nesmiselno in nedosledno je tako pisanje. Po eni strani se zavzemajo za odpravo kolo-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 16. maja, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon; 11.00 Mladinski oder: »Miška Mikl na dvoru kitajskega cesarja«. (Lojzka Lombar). RO. 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.40 Sport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditvev; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 17. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Arhitektura in arheologija v luči najnovejših odkritij; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Alternativna komketika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 12.00 Kulturni dogodki; Kako ti je ime?; 13.00 Poročila; 13.20 Beseda in pesem; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Kotichek za mlade filateliste; 14.30 Roman v nadaljevanjih: ev Nikolajev Tolstoj: »Ana Karenina« - 9. del; 15.00 Glasbeni ping-pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Tržaški basist Ivan Sancin, solist v Sostakovičevi Simfoniji št. 13 v b molu za bas, zbor basov in orkestrrov; 18.00 Računalnik v službi človeka; 18.30 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 18. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Dogajanja iz polpretekle dobe; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Ali ste že prebrali?; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Kulturno pismo - Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Najlepše bajke za najmlajše«; 14.30 Pesmi brez besed; 14.55 Naš jezik; 16.00 Pri-poved partizanskega časnikarja; 16.35 Evergreeni; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Z besedo o glasbeni umetnosti; 18.00 Benavente y Martinez Jacinto: »Seniorsa Ama« - komedija; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 19. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovensko planinstvo na Tržaškem od začetkov do danes; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Alternativna kozmetika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 - 11.00 Oddaja za 1. stopnjo osnovne šole; 11.30 Literarni listi; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Pojte, pojte, drobne ptice«. 14.30 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Ana Karenina« - 10. del; 15.00 Ameriški gledališki musical; 16.35 Motivi z malega zaslona; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci: pianistka Verenka Terčelj - Skladbe slovenskih avtorjev; 18.00 Pesniki so čudenje sveta; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 20. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Doma in na tujem; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Pravica do pokojnine in socialnega varstva; 10.45 - 11.05 Oddaja za 2. stopnjo osnovne šole; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 14.55 Naš jezik; 15.00 Jugoslovanski izvajalci; 16.00 Domači obrabi; 16.35 Južnoameriški motivi; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Nedeljski koncert v Mali dvorani gledališča Verti v Trstu;

■ PETEK, 21. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Tri slovenske sestre: 130 let Družbe sv. Mohorja; 9.30 Stilno pčistištvo; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 11.20 Oddaja za srednjo šolo; Literarni listi; 12.00 Na goriškem valu; Beležka; 13.00 Poročila; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Kako - zakaj - odkod?«; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Ana Karenina« - 11. del; 15.00 Film in filmska glasba; 16.35 Regtime in Dixieland; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 22. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Videti, vedeti, vaditi - mali leksikon telesne kulture in prostega časa; 9.30 Onkraj zvezd, literarni fragmenti v prozi, ki jih zalaga Miran Košuta; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas b'le« - glasnik Kanalske doline; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.55 Naš jezik; 15.30 Dijaška tribuna; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Franz Kafka: »Poročila akademiji« - monodrama. Izvedba Glasko Turk, prevod: Bruno Hartman, režija: Janez Povše; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Jubilej Novega Matajurja

Ob izidu 200. številke Novega Matajurja, glasila beneških Slovencev, je bilo v nedeljo, 9. t.m., v dvorani hotela Roma v Čedadu srečanje z bralci. Kljub izredno slabemu vremenu se je ob tej priložnosti zbralo lepo število Benečanov in

SZDL iz obmejnih občin v Sloveniji, jugoslovanski generalni konzul v Trstu Stefan Cigoj in predstavniki slovenskih organizacij iz zamejstva.

Po pozdravnem nagovoru glavnega in odgovornega urednika lista Izidorja Predana sta nastopila pevski zbor iz Toplovega in pevski zbor »Pod lipo«, čemur je sledil slavnostni govor župana iz Grmekka inž. Fabia Boninija. Ta je poudaril pomen tiskane besede in zlasti petnajst-dnevnikarja Novi Matajur za Benečane, ki so doma ali delajo na tujem. Pozdrave in čestitke je posredoval predsednik Slovenske kulturno - gospodarske zveze Boris Race, nato pa je sledil kulturni spored z nastopi kar 20 mladih beneških harmonikarjev iz šole Antona Birtiča, z recitacijami beneških dijakov, ki so gojenci Dijaškega doma v Gorici, in z zaključnim nastopom ansambla »Beneški fantje« Antona Birtiča, ki letos praznuje 30-letnico delovanja.

—o—

Leto dni po atentatu na trgu sv. Petra v Rimu je papež Janez Pavel II. odpotoval na pastirski obisk na Portugalsko. Prva njegova etapa je znano Marijino romarsko središče Fatima. Obisk bo trajal štiri dni.

SE BOSTA SREČALA?

Znani sovjetski časnikar Jurij Žukov je v Moskvi izjavil, da sovjetski predsednik Brežnjev ne bo srečal ameriškega predsednika Reagana letos poleti v New Yorku, kjer bo v glavnem zboru Združenih narodov potekala razprava o razorožitvi. Žukov je dejal, da je treba vrhunsko srečanje med Brežnjevom in Reaganom dobro in temeljito pripraviti, pri čemer pa je pristavil, da bi do takšnega srečanja lahko prišlo v letošnji jeseni v eni izmed evropskih držav, kot sta na primer Švica ali Finska.

V zvezi z vestmi, da bi se Reagan in Brežnjev utegnili srečati na ozemlju Avstrije, je kancler Kreisky izjavil, da bi njegova vlada v tem primeru zelo rada nudila gostoljubje voditeljema obeh velesil, čeprav niti Washington niti Moskva nista do zdaj posredovala ustreznega predloga. gostov, med katerimi so bili predstavniki

Dajanje neodvisnosti...

■ nadaljevanje s 1. strani

nializma povsod na svetu, kjer ga je še kaj ostalo, po drugi strani pa vidijo v tem, če kolonialne države zares dajo oziroma so dale kolonijam neodvisnost, znak njihovega propadanja. Kako je mogoče biti tako nedosleden in zagovarjati tako protislovni stališči? Ali ni ravno v tem moč neke velike demokracije, da se upa držati demokratičnih načel tudi takrat, ko se zdi to na prvi pogled v nasprotju z njenimi državnimi, političnimi, vojaškimi in gospodarskimi interesi? Toda ker vsi vemo — to je bilo že dovolj dokazano — da narod v svobodi hitreje napreduje kakor v stanju nesvobode, zato je neodvisen in svoboden narod tudi gospodarsko bolj učinkovit kot odvisen narod, in tako bivše kolonialne sile, ki so se odrekle svojim kolonijam, zaradi tega v resnici niso gospodarsko ošibljene, ampak okrepljene. Odpadli so izdatki za vojsko, ki je morala držati kolonije v pokorščini, in tisti vojaki in denar, ki je šel zanje, so zdaj postavljene v službo boljše stvari, tudi go-

spodarsko bolj učinkovite. Povečala se je trgovina med bivšimi kolonijami in bivšo matično državo. Omogočeno je vznikanje in razvijanje bolj iskrenega prijateljstva in sodelovanja med njimi.

Kritični človek se mora zato začuden vprašati, zakaj torej pišejo nekateri o Veliki Britaniji, prav tako pa seveda tudi o Franciji, Portugalski itd., kot o propadajočih državah, ker so se v imenu napredka, demokracije in človeške enakopravnosti odrekle kolonijam? Seveda gre najbrž za stresanje starih fraz, kot so jih bili od vedno vajeni, vrženih kar tako na papir, vendar pa bi se morali mi vsi in predvsem časnikarji zavedati, da je pomembna vsaka beseda. Vsaka bi morala biti zato napisana z odgovornostjo. Gotovo je, da ima Velika Britanija danes svoje težave in probleme, posebno gospodarske, a ne zato, ker je dala svobodo kolonialnim narodom. Vzroki so drugi. Z enakimi ali podobnimi problemi se borijo danes vse države na svetu, tudi tiste, ki niso imele kolonij. Pa tudi tiste, ki jih imajo še danes.

Idealizem brez tal pod nogami

■ nadaljevanje s 1. strani

Ideali so potrebni, toda gorje, če se jih polastijo naivneži in bedaki ali pa ljudje slabih namenov. Iz prizadevanja za mir in iz čednosti miroljubnosti so napravili MIR, kateremu bi bilo treba podrediti vse drugo, tudi svobodo in pravičnost. Tlačeni naj bi v imenu miru potrpežljivo prenašali vse trpljenje in upali v »mirno rešitev«, in

prav tako tisti, ki so žrtve napada. Iz želje po socialni pravičnosti in izboljšanju so napravili mit o socialnem izenačenju in iz duševne lenobe nujno po »enakovrednosti vsakega dela« in seveda nedela. In če se jim ti miti nočejo takoj uresničiti, se spremenijo v teroriste in ječarje, vedno z zavestjo, da »se borijo za uresničenje idealov«.

Pobuda univerze v Celovcu

Preteklo je sicer že kako leto, odkar je izšla v Celovcu dvojezična izdaja sodobnih slovenskih pesnikov pod naslovom:

»Na zeleni strehi vetra —
Auf dem grünen Dach des Windes«
Sodobna slovenska lirika /
Slowenische Lyrik der Gegenwart

Knjigo je izdala založba Johannes Heyn, Celovec 1980, ter šteje celih 254 strani, zastopanih pa je v njej 24 pesniških imen. Izdajo so pripravili: prof. Boris Paternu z ljubljanske univerze ter profesorja Klaus Detlef Olof in Rudolf Neuhäuser s celovške. Nemški prevodi so še posebno skrbno opravljeni, na koncu pa je dodana še obširnejša razprava o sodobni slovenski liriki izpod peresa prof. B. Paternuja, prav tako v dvojezični objavi. Še posebno koristno pa je, da so zatem objavljeni tudi življenjski podatki o pesnikih, zajetih v tej knjigi, ter seznam prevodov njihovih pesmi tudi v druge jezike, ne samo v nemškega. In še dejstvo, ki je sicer redkost. V to izdajo so uvrščeni tudi pesniki iz zamejskih predelov Primorske in Koroške, tako da je zajet celotni slovenski kulturni prostor.

Gre za edinstveno predstavitev povojnega slovenskega pesništva nemškemu kulturnemu prostoru in za pomemben podvig mlade univerze v Celovcu, ki je s tem ponovno dokazala, kako visokošolski zavod ne more biti zgolj znanstvena ustanova, temveč da mora dojeti tudi svoj pravi položaj v prostoru, v katerem se nahaja in v njem opravlja svoje posebno poslanstvo.

Še pred kakim letom je namreč ista univerza priredila pomembno znanstveno posvetovanje v obdobju plebiscita na Koroškem po prvi svetovni vojni. Udeležili so se ga pomembni zgodovinarji z več univerz. Iz njih posegov je izzvenel nesmisel uradne teorije o vindišarjih, s katero skuša koroško nemštvo razkrojiti slovenske Korošce in jih ponemčiti, kakor tudi zvedenela ideologija panslovanstva, s katere stereotipi je prežeto danes mišljenje slovenske javnosti.

Sedanja dvojezična izdaja slovenske lirike v Celovcu postavlja glavno mesto Koroške na pomembno raven v plemenitem poslanstvu spoznavanja slovenske kulture na eni ter avstro-nemške na drugi strani ter v izgradnji kulturnega mostu med nemšogovorečim prostorom in slovanskim jugovzhodom Evrope. Področje, ki je v Avstriji ostalo neobdelano, odkar je v zadnjih stoletjih prevladala v deželi nemškonalna ideologija, tako da je Avstrija postala samo podaljšek domnevne »Velike« Nemčije.

Pričakovali bi, da bo to poslanstvo že zdavnaj prevzela Karlova univerza v Gradcu, saj jo je nadvojvoda Karel ustanovil v drugi polovici 16. stol. za vso Notranjo Avstrijo, t.j. za današnje Slovenijo oz. Kranjsko kot za Koroško, Štajersko, Trst in Goriško. In na tej univerzi so se nadaljevala slovenska predavanja iz prava sredi prejšnjega stoletja, potem ko je bila v Ljubljani odpravljena napoleonska univerza. Toda nemškonalni duh v prejšnjem sto-

letju je iz graške univerze napravil žarišče vlenemštva, med vsemi avstrijskimi visokimi šolami najbolj zagrizeno. Nemškonalni duh s te univerze je ustvaril mržnjo do slovensko govorečih predelov same štajerske dežele in odločilno pripomogel k idejnemu razkroju pojmov o zgodovinskih avstrijskih deželah, kar je povzročilo dokončen razkroj same Avstrije ob koncu prve svetovne vojne. Tega razkroja, namreč izgube spodnje Štajerske v Gradcu nikoli niso mogli preboleti. In med obema vojnama so pisali številne knjige in spise, ki izražajo prizadetost ob dejstvih, do katerih so sami odločilno pripomogli. Takšno delo je npr. »Die Zerreiung der Steiermark« (Raztrganje Štajerske). In vsedline iz preteklosti še danes hromijo v tem pogledu univerzo v Gradcu, da ni znala zavzeti novih smernic v odnosu na prostor, v katerem deluje, kakor tudi v duhu svojega ustanovitelja, nadvojvoda Karla, kateremu se je docela izneverila.

Moralo je priti do ustanovitve nove celovške univerze, da je v južnih deželah današnje Avstrije zavel nov duh. In zdi se, da se je nekaj podobnega dogodilo tudi v naši deželi. Univerza

■ dalje na 8. strani

Zakaj ponižujemo svoje prednike in našo narodno zgodovino?

V raznih slovenskih listih in revijah, tako v matični Sloveniji kot tudi v zamejstvu in v ostalem svetu, kjer izhaja slovenski tisk, se zadnje čase spet ponavljajo trditve, ki prikazujejo slovenski narod kot tisočletno žrtev samih preganjanj in zatiranja, kot tisočletnega sužnja in podobno. Nedavno smo brali celo o nekem skladatelju, ki je uglasbil pesem o slovenskem narodu kot tisočletnem sužnju, ki je končno zdaj menda raztrgal svoje verige. Zbiravci znamk se najbrž spominjajo, da je izšla po prvi svetovni vojni serija znamk, ki je prikazovala slovenski narod v podobi sužnja, ki je pretrgal svoje verige in ki je živo spominjala na raz-

ne risbe in lesoreze iz časa ameriške državljanske vojne, ki so prikazovali odpravo suženjstva v Združenih državah.

Čeprav so razni zgodovinarji in časnikarji že mnogokrat trezno opozorili na to, da slovensko ljudstvo ni bilo nikdar suženj in da je tudi v svoji preteklosti uživalo vse tiste pravice, kot so jih uživali drugi evropski narodi, celo večje, kot so jih uživali npr. Madžari ali Rusi, pa tudi Francozi ali Holandci, se vedno spet pojavlja v slovenskem tisku fraza o suženjstvu slovenskega naroda. Zdi se, da je nekaterim piscem posebno pri srcu zaradi svoje retorične učinkovitosti in ker seveda vpliva na domišljijo.

Kaj je za takega slabega časnikarja ali nekritičnega in strokovno slabo podkovanega zgodovinarja mikavnejše kot slikati nasprotje med suženjstvom in svobodo in to ponazarjati na slovenski zgodovini, ki si jo ne le razlagajo po svoje, ampak dejansko o njej tudi zelo malo vedo, ker se niso poglobili vanjo.

Dogaja pa se, da tako pisanje, ki se venomer ponavlja in ga je dejansko ves tisk poln, nekako strahuje resnejši del slovenskega zgodovinarstva, tako da se zdi, kakor da zdaj nihče več ne upa zapisati kake treznejše, bolj realistične in bolj pozitivne sodbe o slovenski zgodovini. Vse pisanje, tudi pisanje ljudi, od katerih bi tega pričakovali, je zabeljeno s frazami, polnimi solzavosti in nacionalnega samopomilovanja, kadar pišejo o slovenski zgodovini. Nihče se ne vpraša, zakaj neki je ves svet preganjal in zatiral ravno slovenski narod in če ni to samo plod fantazije slabih časnikarjev in nesolidnih zgodovinarjev, ki so rajši pisali jokave fraze, kakor da bi bili kdaj resnično preštudirali slovensko zgodovino po zgodovinskih virih. Da je temu res tako, dokazuje med drugim dejstvo, da se celo zgodovinarji z določenim ugledom sklicujejo na

■ dalje na 8. strani

Razmerje sil v korist SZ

V Bruslju in vseh glavnih mestih držav članic Atlantske zveze v Zahodni Evropi so te dni objavili obširen dokument, v katerem je podrobno prikazano razmerje sil med Atlantsko zvezo in Varšavskim paktom. Gre za dokument, ki je bil objavljen tik pred rednim spomladanskim zasedanjem sveta Atlantske zveze. Dokument navaja podatke, ki se tičejo konvencionalnega in jedrskega orožja obeh vojaških blokov, ter podatke, ki zadevajo gospodarski in tehnološki potencial obeh taborov. Dokument v uvodu ugotavlja, da se je razmerje sil med obema taboroma hudo spremenilo v škodo Atlantske zveze, potem ko je Sovjetska zveza namestila svoje rakete vrste SS-20. Že pred namestitvijo teh raket pa je razmerje sil bilo ena proti tri v korist držav članic Varšavskega pakta.

Glavni tajnik Atlantske zveze Luns je v Bruslju pojasnil, da razpolaga Sovjetska zveza trenutno s kakimi 300 jedrskimi raketami vrste SS-20, od katerih sta dve tretjini naravnani proti Zahodni Ev-

ropi. Dokument podrobno navaja podatke o številu divizij, s katerimi razpolagata oba vojaška tabora, podatke o številu tankov in oklopnih vozil, o številu letal in helikopterjev ter o številu vojnih ladij. Iz teh podatkov izhaja znatna premoč držav članic Varšavskega pakta.

Italijanski obrambni minister Lagorio, ki je pred dnevi postal začasni predsednik evropske skupine obrambnih ministrov Atlantske zveze, je v zvezi s tem dokumentom dejal, kako je treba prav v razmerju sil obeh vojaških taborov poiskati razloge, zaradi katerih je tudi Italija pristala na namestitev novih jedrskih raket vrste Pershing-2 in Cruise. Pri tem pa je pojasnil, kako si Italija še dalje odločno prizadeva za postopno odpravo jedrskega orožja v Evropi, pri čemer pozorno spremlja pogajanja med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami. Lagorio se je zavzel za postopno in nadzorovano odpravljanje jedrskih raket v Evropi, pri čemer je naglasil, kako je nujno, da na tako kočljivem področju zavlada ravnovesje sil.

Slovenska skupnost predložila liste

Izvršni odbor SSK je na svoji redni seji v ponedeljek, 10. t.m. razpravljala o volilnih pripravah za nastop na prihodnjih junijskih volitvah zlasti v zvezi z zbiranjem podpisnikov. Pri tem je z zadovoljstvom ugotovil, da se je v nekaj dneh odvezlo več stotin somišljenikov, kar je omogočilo izpolnitev zakonskih obveznosti v zvezi z vložitvijo slovenske liste.

V drugem delu seje je Izvršni odbor

SSK obravnaval sedanji politični položaj v Trstu, kjer se tudi v volilni kampanji pojavlja izrabljanje manjšinske problematike in protislovenskih kompleksov v strankarske namene, kar je moralno in politično povsem nesprejemljivo.

V zvezi z bojem za slovenske pravice je Izvršni odbor SSK izrazil ogorčenje zaradi nedavne obsodbe profesorja Sama Pahorja, kateremu SSK izraža popolno solidarnost in podporo. Dejstvo, da je tržaško kazensko sodišče odvzelo profesorju Pahorju pravico, da v stiku z javnimi oblastmi uveljavlja pravico do uporabe materinega jezika in ga je celo izgnalo iz sodne dvorane, kljub ustavnim načelom in zadnji razsodbi ustavnega sodišča o tem vprašanju, je zelo hudo dejanje, ki ga mora celotna manjšina in demokratična javnost obsoditi na pravni in politični ravni.

Izvršni odbor SSK je razpravljala tudi o volilnem programu, ki bo objavljen na posebni tiskovni konferenci, v soboto, 15. maja ob 10.30 na strankinem sedežu v ulici Machiavelli 22.

Nova premiera SSG v Trstu

Pol stoletja je zadostna doba, da čas sam izreče malodane končno sodbo o življenjskosti dramskega teksta, o njegovi večni vrednosti, obenem pa pokaže z vso neusmiljenostjo na prah, ki so ga pustila desetletja. Pod drobnogledom režiserja Zvoneta Sedlbauerja je tržaška izvedba BODAS DE SANGRE izvenela kot povsem tekoča lirična pesnitev, na kateri ni niti toliko prahu, kolikor ga ostane na gospodinjinem prstu po končanem velikonočnem pospravljanju. In kot je verjetno buenosaireška publika pred 50-timi leti ob krstni predstavi sprejela pesnitev velikega Andaluzijca o nesmiselnosti žrtvovanje človeškega življenja za še tako vzvišeno idejo — na kar še danes v Argentini nekateri pozabljajo — je tudi tržaško občinstvo, sodeč po dolgotrajnem ploskanju, zavrnilo industrijo smrti, pomorov, nesmiselnih žrtev.

Garcia Lorca je tudi to svojo tragedijo vzkiviral v rodno Andaluzijo, ki jo po eni strani karakterizira Betijska kordiljera, gorata, kamenita in uboga, po drugi pa dolina reke Guadalquivir, bogata, rodovitna, s skoraj subtropskim podnebjem.

Pretoki ljudi iz enega v drugi predel so za marsikoga travmatični. V tem okolju, ki ima za sabo skoraj osem stoletij arabske zasedbe, se bje iz pokolenja v pokolenje boj med dvema družinama. Poroka preživelega sinu z dekletom, ki je bila zaročeno z Leonardom, ki pripada sovražni družini, položaj še zaplete. Nevesta Leonarda ni nikdar pozabila in tako na sam poročni dan zbeži z njim. Zeninova mati, ki je v sporu s sovražno družino zgubila moža in prvorojenca, zahteva osveto. V divjem spopadu bosta padla oba.

Sekcija Slovenske skupnosti za občino Devin-Nabrežina prireja v nedeljo, 16. t.m., izlet v Soško dolino in Benečijo. Avtobus bo odpeljal z nabrežinskega trga ob 7. uri. Prijave sprejemajo: Ivan Breclj (tel. 208270), dr. Marinka Terčon (tel. 200122), Mario Kralj (tel. 200771) in Orlando Zbogar (tel. 299.269). Cena izleta 19.00 lir.

V dogajanje je avtor prepletel misli in poezijo, izoblikoval like, jih pritisnil v skrajne meje doslednosti. Izstopa Mati, ki v marsičem spominja na protagonistko GADJEGA GNEZDA Vladimira Levstika, čeprav je med likoma prav tolikšna razlika, kot je med ekipo in liriko. V žalosti nad izgubljenima svojcema gradi Stefka Drolčeva lik neizprososti in nepotolažljivosti. Čeprav dobro ve, da ji bo nož pokončal še zadnjega

dalje na 6. strani

Poimenovanje šole v Barkovljah

V nedeljo, 16. maja, bo v Barkovljah slovesnost poimenovanja slovenske osnovne šole po Franu Saleškem Finžgarju.

Ob 15.45 bo odkritje in blagoslov Finžgarjevega kipa; domača godba bo nato igrala do 16. ure, ko bo po pozdravnem nagovoru Marjana Gregoriča stekel kulturni program. Nastopili bodo otroci iz barkovljanskega otroškega vrta ter učenci osnovne šole »F.S. Finžgar«, recitatorji ter domači mešani zbor, ki ga vodi Sandra Pertot. Po programu bo družabnost v bližnjem Prosvetnem društvu.

Ob priložnosti poimenovanja so domačini pripravili bogato zgodovinsko in šolsko razstavo ter izdali brošuro z zgodovino kraja in šole.

Slovesnost bo v šolskih prostorih v ul. Cerreto 19; v primeru slabega vremena bo program v Prosvetnem društvu v ul. Cerreto 12.

Poimenovanje slovenske šole po Jožefu Stefanu

Slovenski poklicni zavod za industrijo in obrt v Trstu je v soboto, 8. maja, doživel enega svojih najlepših trenutkov. Zavod so slovesno poimenovali po znamenitem koroškem rojaku, znanstveniku Jožefu Stefanu.

V pozdravnem nagovoru je ravnatelj inž. Pino Rudež podčrtal pomen tega dogodka, saj je bil boj za uveljavitev in uresničitev zahtev po tem zavodu zelo dolg in nevhvaležen. Končno dosežena avtonomija zavoda je gotovo pripomogla k njegovemu razvoju. Začetne težave so namreč zahtevale rešitev prostorskih vprašanj, poleg teh pa tudi izboljšanje učnih pripomočkov itd. Poklicni zavod za industrijo in obrt ima tri oddelke: oddelek monterjev RTV, oddelek kemijskih operaterjev in oddelek orodnih mehanikov. Skupno ga obiskuje 166 dijakov in dijakinj, ki so ob tej priložnosti pripravili tudi zanimivo razstavo v šolskih prostorih, kjer je zaradi slabega vremena tudi bila prireditev.

Po pozdravnem govoru ravnatelja Rudeža je spregovoril dr. Boris Frelc, ravnatelj ljubljanskega fizikalnega inštituta, ki nosi ime po Jožefu Stefanu. V svojem govoru je slavnostni govornik orisal življenje in delo tega slavnega koroškega rojaka, ki je dosegel izredno pomembne uspehe in odkritja na raznih področjih. Tako je bil Jožef Stefan s 28 leti redni profesor na dunajski univerzi. Poučeval je višjo matematiko in fiziko. Kot 30-letnik je leta 1865 postal redni član akademije znanosti. Njegove znanstvene raziskave segajo na vsa fizikalna področja. Raziskoval je kinetično energijo v tekočinah in plinih, v akustiki je določil hitrost zvoka v plinih in tekočinah, proučeval je frekvence tonov, v termodinamiki je njegova iznajdba diatermometer. Po njem imenu-

jemo Stefanov zakon s Stefanovo stalnico. Ta zakon pravi, da je količina izsevane toplote v premem sorazmerju s četrto potenco temperature sevajočega telesa. S pomočjo tega zakona je Stefan izračunal temperaturo sonca, raziskoval pa je tudi vprašanja s področja optike, elektrodinamike itd.

Jožef Stefan je torej znanstvenik evropskega slovesa. Zanimivo pa je tudi, da se je posebno v svojih mladih letih ukvarjal tudi z literaturo. Sam je še kot dijak začel izdajati Celovško Slavijo. Pozneje pa je objavljaval v Slovenski čebeli, v Bleiweisovih Novicah, Šolskem prijatelju in v Janežičevem Slovenskem glasniku. Svoje znanstvene raziskave pa je objavljaval v nemščini.

Po pozdravih namestnika šolskega skrbnika, pedagoškega svetovalca iz Slovenije prof. Faturja, prof. Lokarja in senatorke Gerbčeve, je sledilo odkritje doprsnega kipa Jožefa Stefana, ki ga je zavodu za industrijo in obrt poklonil ljubljanski inštitut. Kip je delo kiparja Schmidgruberja in je nastalo leta 1895. Prvi odlitek pa je na dunajski univerzi.

Sledil je kulturni del slavnosti. Nastopil je dijaški oktet, ki je pod vodstvom Darija Miliča zapel štiri pesmi. Dijaki so recitali nekaj pesmi Gradnika, Kosovele in Župančiča. Nato je nastopil ansambel Andromeda, nekaj pesmi pa so zapele tudi pevke z učiteljskega Slomšek. Na koncu pa je bilo še nagrajevanje odbojkarkega turnirja med slovenskimi višjimi srednjimi šolami, ki so ga organizirali ob poimenovanju.

Šola je ob tej priložnosti natisnila brošuro, v kateri je poleg obsežne študije o življenju in delu Jožefa Stefana tudi vrsta člankov o zgodovini slovenskega zavoda za industrijo in obrt v Trstu.

Srečanje med upravitelji iz Sovodenj in Nove Gorice

Na sovodenjskem županstvu je bilo v sredo 28. aprila srečanje med delegacijo novogoriške občine in sovodenjskim občinskim odborom; sestanka sta se udeležila tudi svetovalec Slovenske skupnosti Branko Černic in Remo Devetak. Novogoriško delegacijo je vodil novoizvoljeni predsednik (župan) občinske skupščine Zorko Debeljak, prisotni pa so še bili prejšnji župan Jože Šušmelj in prejšnji predsednik IS občine Nova Gorica Stojan Vo-

OSNOVNOŠOLCI PREJELI BEVKOVE BRALNE ZNAČKE

V goriškem Kulturnem domu je bilo preteklo soboto veselo in praznično, saj je 460 učencev naših osnovnih šol na Goriškem prejelo bralne značke, ki nosijo ime Franceta Bevka in ki jih prejmejo tisti učenci, ki se posebej odlikujejo po branju in po ljubezni do slovenske knjige. Letos pa so naši otroci pripravili tudi lepo razstavo risb in knjig v predverju Kulturnega doma. Veliko dvorano so napolnili starši, učitelji, profesorji, gostje, zastopniki iz Slovenije in didaktična ravnateljica dr. Brešan in dr. Brajnik-Saksidova, vsi nagajenci (bilo jih je 460), ki pa so del sporeda počakali v telovadnici, potem pa vsi stopili na oder. Po pozdravu didaktičnega ravnatelja dr. Milana Brešana, so učenci izvedli recital iz del pesnice Ljubke Šorli-Bratuževe in pesnika Miroslava Košute, pesmi je izbrala učiteljica Zora Saksida; nato so osnovnošolci zapeli tri pesmi pod vodstvom učitelja Iva Bolčine. Pred nagrajevanjem so pohvalili naše učence in jih vzpodbudili k gojenju našega jezika in kulture pesniki Ljubka Šorli, Miroslav Košuta in Branka Jurca. Praznično vzdušje se je nadaljevalo s podelitvijo bralnih značk in prijetnim srečanjem med učenci, starši in učitelji. Zares lepa slovesnost, ki je tudi vzpodbuda za nadaljnjo rast naše šole in priznanje osnovnošolcem.

dopivec, predsednik krajevne skupnosti Branik, odgovorni pri novogoriški skupščini za stike z zamejstvom ter predstavnika družbenokulturnega življenja. Srečanje spada v okvir že ustaljenih stikov na Goriškem med slovenskimi občinami v zamejstvu in občino Nova Gorica. Poudarjeno je bilo, da so podobni stiki potrebni in pravilni, saj se s tem uresniči marsikatera skupna pobuda, obogatijo in poživijo se športne ter kulturne izmenjave. Ti stiki pa tudi služijo za razpravo in pretres skupnih problemov, ki so poleg vsesplošnega tudi občinskega značaja. Večji del sovodenjske občine (od letališča preko mirenškega mejnega prehoda do Rupe in še dlje) meji na novogoriško občino in zato so vprašanja zlasti na področju teritorija večkrat skupna. Tako so razpravljali o novo načrtovanem odseku ceste in vseh posledicah ter drugih vprašanjih, ki so ekološkega značaja. Nekateri problemi na območju Rupe bi se lahko rešili tudi v okviru Osimskih sporazumov. Nadalje je pogovor tekkel o načinu upravljanja in delovanja slovenskih občin v Italiji in tudi

drugih slovenskih ustanov; s tem v zvezi so prisotni tudi podčrtali pomen in veljavnost boja Slovencev v Italiji, da bi po skupnih prizadevanjih čimprej dosegli globalno zaščito. Po izmenjavi pozdravov je na začetku srečanja odbornik Joško Prinčič podal kratek oris zgodovine sovodenjske občine, mejnega območja in gostom prikazal njen upravopolitični sestav. Med drugim je podčrtal pomen pobratenja sovodenjske občine z občino Škofja Loka in naštel številne dejavnosti, oblike sodelovanja in srečanja na športno-kulturnem področju med društvi iz obeh občin; čuti se potreba, da bi te stike še poglobili, tako da bi bili vsi občani soudeleženi, zlasti še mladina, ki bi gojila športna srečanja in kulturne stike med obema občinama. V tej zvezi je bilo poudarjeno, da bi bilo potrebno vzpostaviti stike z novogoriško občino ali s kakšno drugo krajevno skupnostjo (občina Doberdob je na primer pobratena s Prvačino) tu v bližini meje, kjer so oblike sodelovanja lahko bolj pogostne ali celo vsakdanje in na ravni čim širšega vključevanja občanov. Tako sodelovanje bi se lahko izvedlo s Krajevno skupnostjo Branik; predsednik te skupnosti je izrazil vso pripravljenost in pojasnil oblike in načine za bodoče delovanje.

Zbor »Lojze Bratuž« v Milanu

»Pomemben in upoštevan izraz slovenskega kulturnega izročila med zamejskimi Slovenci v Italiji« — je bilo o zboru »Lojze Bratuž« zapisano na koncertnem listu za nastop, ki ga je ta zborovska skupina imela v nedeljo, 9. maja, v Milanu v cerkvi S. Maurizio al Monastero Maggiore; koncert je priredila skupnost Slovencev, ki živijo v Milanu in ki so v nedeljo popoldne, ob prisotnosti tudi italijanskih poslušalcev in v nabito polni cerkvi, sprejeli mešani zbor iz Gorice, ki ga vodi prof. Stanko Jericijo. Zbor »Lojze Bratuž«, ki ni bil na prvi »turneji« izven primorskih meja, saj je že nastopil med Slovenci v Rimu, Parizu, Švici, Avstriji, Sloveniji,

je navdušil številno občinstvo in bil deležen najlepšega sprejema in toplih aplavzov. Koncertni program je bil razdeljen na tri dele; najprej so goriški glasniki slovenske zborovske kulture izvedli po eno polifonsko skladbo De Victorie, Gallusa, Scarlattija in Jannequina. Drugi del je bil posvečen klasični dobi in slovenskim ustvarjalcem: Tomc, Železnik, Grbec, Vodpivec, Brahms in dve stvaritvi dirigenta Stanka Jericija, ki ga odlikuje neka povsem originalna skladateljska zavzetost. Tretji del je bil izključno »ljudski«, med katerim so se zvrstile lepe slovenske narodne pesmi, biseri našega ljudskega oz. narodnega izročila, v priredbah Jericija, Adamiča, Vrabca, Kernjaka, Močnika, Deva, Cigana in Srebotnjaka. Zboru »Lojze Bratuž« bi po tem nastopu želeli, da bi še naprej tako kvalitetno predstavljal nas in našo kulturo izven domačih meja in ne pozabil, da ima tudi tu v Gorici, Trstu in celi Primorski

—o—

V GORICI PREMIERA »DESETEGA BRATA«

Četrtek, 6. aprila, je bila za naše mesto in za celotno slovensko kulturo velik dan: v Kulturnem domu je namreč bila absolutna premiera novega slovenskega filma, ki ga je po znanem Jurčičevem romanu zrežiral Vojko Duletič, priznani slovenski režiser, ki se je uveljavil s številnimi filmi, za katere je zajel snov iz slovenske literature. Film je doživel krstno predstavitev v Kulturnem domu v priredbi Zveze slovenskih kulturnih društev ob sodelovanju Kinoateljeja in italijanskega Piccolo Cineforum. Na sporedu sta bili dve predstavi, po katerih so predstavili tudi režiserja in številne igralce.

Podelitev priznanj OF v Sovodnjah

V soboto, 24. aprila, je bila v Kulturnem domu v Sovodnjah slovesnost, med katero so podelili značke OF ter priznanja 123 aktivistom na sovodenjskem območju za njihovo aktivno delovanje v vsenarodnem osvobodilnem gibanju. Svečanosti so se udeležili predstavniki raznih manjšinskih organizacij in borčevskih združenj iz Gorice, Trsta in Nove Gorice; prisoten je bil tudi jugoslovanski konzul v Trstu Štefan Cigoj. Kulturni program so izvajali recitatorska skupina iz Sovodenj, moški zbor Danica z Vrha in Sovodenjski nonet, ki jih je vodil Zdravko Petejan. Pozdrav župana Vida Primožiča, ki je med drugim na kratko orisal zgodovino Sovodenj pred drugo svetovno vojno tja do današnjih dni, so sledili pozdravi in govori raznih predstavnikov. V govorih so obujali dneve boja, ki ga je bilo treba izbojevati za dosego svobode in utrditev ti-

stih idealov demokracije, ki jih mora tudi današnja mladina skrbno čuvati in mora tudi vedeti, koliko gorja je bilo v tistih časih treba prestati. Vsi govorniki so poudarjali stalno čuječnost in pozornost do dogajanj v naši državi, še posebej z ozirrom na pravice, ki se tičejo Slovencev.

—o—

GOSTOVANJE NARODNEGA POZORIŠTA
IZ SARAJEVA

Duško Andić
OMER PAŠA LATAS

Režija: Duško Andić

V sredo, 19. maja ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

V četrtek, 20. maja ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici

ABONENTI SSG IMAJO PROST VSTOP.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Kaj piše »DOM«

Mesečnik »Dom«, ki ga izdajajo slovenski duhovniki za Slovensko Benečijo, prinaša v zadnji številki na uvodnem mestu v italijanščini napisan uvodnik o zakonskem osnutku Krščanske demokracije za zaščito slovenske manjšine. Na prvi strani pa objavlja tudi v narečju napisan članek o Veliki noči. Stran krasi lepa fotografija z značilnim motivom križa iz tamkajšnjih krajev. Sploh je list zelo lepo ilustriran s fotografijami.

Na drugi strani najdemo razne krajše članke o aktualnih zadevah, med drugim o resoluciji sveta srednje šole »A. Angeli« v Centi o ustanovitvi tečajev za furlanski in slovenski jezik za dijake te šole. Tečaj slovenščine bo obsegal štiri ure na teden, razdeljene v dva dela po dve uri, za nižje in višje razrede.

Na tretji strani nadaljuje B.Z. svojo v italijanščini pisano razpravo o imenih krajev v Nadiških dolinah. Zanimivo in hvalevredno je, da se je znal avtor izogniti skušnjavi, da bi npr. razlagal ime zaselka »Kobilca« iz besede kobila, namreč v pomenu te živali, ampak ga išče veliko bolj stvarno v izrazu za opornike mostu v tistem kraju. Velika večina drugih slovenskih etimologov bi se nedvomno takoj odločila za razlago po kobilci, živali, kot se ne pomišljajo razlagati npr. priimka Kos po ptiču Kosu ali pa priimka Zajc po zajcu. Sijajno podkovanega se pokaže avtor tudi pri razlagi drugih krajevnih imen, npr. pri razlagi imena Podgúora in ga najde v izrazu »gorica«, ki je pomenil oziroma pomeni »zaprt prostor, obdan od hiše«, t.j. vaški trg.

Zgodovinsko zelo zanimiv je tudi spis Ivana Obala »Nekaj o benečanskih Slavjanov«, ki je prvotno izšel leta 1849 v ljubljanskem časniku »Slovenija«. Ivan Obala je bil duhovnik in sodobnik Petra Podreka. V svojem omenjenem spisu opisuje Beneške Slovence in njihove kraje. Na isti, to je četrti strani, se nadaljuje iz prejšnjih števil razprava »Slovenski napisi v Nadiških dolinah«.

Na peti strani najdemo v italijanščini prevedeno razpravo o Cankarjevi povesti »Hlapec Jernej in njegova pravica« in nadaljevanje razprave »Benečani po svetu«. Mišljene so seveda slovenski Benečani. Spis prika-

zuje čudno usodo neke beneškoslovenske družine, ki jo je svojčas zaneslo v Rusijo.

Šesta in sedma stran prinašata samo v italijanščini napisane spise, ki pa se ukvarjajo z zadevami Slovenskih Benečanov in branijo njihove jezikovne in narodnostne pravice. Na osmi in deveti strani najdemo spet krajše stavke, ki govorijo med drugim o tem, kako se moramo kot kristjani truditi za nov svet; o

upadanju morale naših družin; o slovenski manjšini v Italiji; o okrogli mizi na temo zaščita manjšin; in o angelih varuhih. Ne sme se namreč pozabiti, da je »Dom« v bistvu in po namenu verski list.

Na deseti strani je objavljen dolg dokument o tem, kako je slovenska duhovščina v Benečiji branila in še brani pravice slovenščine v cerkvi in je bila zato preganjana od fašizma. Na 11. strani najdemo poleg krajših prispevkov spis v narečju »Mož vasi« v humorističnem tonu, zadnja stran pa obsega poleg rubrike o umrlih in dveh krajših člankov etnografskega značaja nadaljevanje razprave »Zgodovina in življenje beneških vasi: Čenavarh«, podpisane samo z začetnicama E.C.

j

Dober orgelski koncert

Fred nedavnim smo v stolnici sv. Justa prisostvovali koncertu nemške organistke Rose Kirn. Koncerta se je udeležilo veliko število ljubiteljev glasbe, predvsem mladih.

Rose Kirn je znana in izkušena koncertistka, saj je koncertirala že v številnih evropskih državah in tudi v Izraelu, Kanadi in Združenih državah. Izpopolnila se je pri velikih mojstrih orgelske glasbe, kot so M. C. Alain, M. Chapuis, A. Heiller, F. Germani in L. F. Tagliavini, za francosko, nemško in italijansko orgelsko literaturo.

Prvi avtor na sporedu je bil Luis-Nicolas Clerambault, predstavnik klasične francoske šole. Slišali smo lahko pet značilnih francoskih skladb iz zbirke »Premier Livre d'orgue«, in sicer iz: »Plein jeu, Duo, Basse de cromorne, Recit de hazard, Caprice sur les grans jeux«.

Uporaba primerne registracije je omogočila pravilno podajanje značaja posameznih odlomkov, kar je ena izmed glavnih zahtev pri izvedbi francoskih skladb v originalnem stilu. Pripomniti pa moramo, da žal nismo slišali v tej izvedbi tipičnega »francoskega značaja« igranja na orgle, ki zahteva elastičnost v fraziranju, ritmično neenakost in svobodnejšo ornamentacijo. Izstopilo je namreč izvajanje po načelih nemške šole, ki je po značaju nekoliko strožje.

Program se je nadaljeval z Bachovim »Präludium und Fuge v h-molu« in s koralom »Jesus Christus, unser Heiland«. V teh skladbah je Rose Kirn dokazala izredno pazljivost v izvajanju po načelih Bachovega izražanja in fraziranja. Značilno je, da ima tržaška kritika tako izražanje

za neodložno in neprimerno, mnenje, s katerim se ne moremo strinjati.

Tretja točka, »Tedeum« francoske organistke Jeanne Demessieu, je bila zelo dobro sprejeta. Tudi v tem primeru je Kirnova znala prepričati publiko z izbiro ustreznih timbričnih zmesi, ki so se pojavljale v odločilnih trenutkih te zanimive skladbe.

S »Koralom v E-duru« Cesarja Francka se je glasbeno doživetje preselilo v svet romantičnosti in sinfonizma. Izvedba je bila občutena, čeprav je v njej manjkalo nekaj ekspresivnosti romantičnega okusa.

Koncert se je zaključil z izvedbo Regerjeve »Phantasie und Fuge« po koralu »Wie schön leucht uns der Morgenstern« op. 401, ki je v vseh navzočih vzbudila napeto zanimanje zaradi močne zvočnosti in značilne harmonije. Pri izvajanju takih skladb ima velik pomen tudi akustična značilnost instrumenta. Orgle tržaške stolnice so namreč zelo primerne za romantično literaturo, za Bacha pa so primernejše mehanske, oziroma baročne orgle.

V splošnem pogledu se nam zdi, da je Rose Kirn pokazala izredno točnost, jasnost in gotovost v izvajanju, kljub manjšim pomanjkljivostim v interpretaciji nekaterih skladb v zvezi s posebnimi zahtevami določenih glasbenih vrst.

Koncert sta organizirala Goethe - Institut in tržaška Avtonomna turistična ustanova.

Andrej Pegan

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Federico García Lorca

KRVAVA SVATBA

Režija: Zvone Šedlauber

V petek, 14. maja ob 71. uri — ABONMA RED H — mladinski

V soboto, 15. maja ob 17. uri — IZVEN ABONMAJA

V soboto, 15. maja ob 20.30 — ABONMA RED F — druga sobota po premieri.

Victor Lanoux

ODPIRAČ

Režija: Mario Uršič

V petek, 14. maja ob 20.30 v Bazovici

V soboto, 15. maja ob 20.30 v Repniču

Nova premiera SSG v Trstu

■ nadaljevanje s 4. strani

sina, je neizprosna, ko mu zapove, naj gre za Leonardom in izpere z nožem izdajstvo. Igra Štefke Drolčeve raste iz prizora v prizor, zajame celoten lok čustvovanja in klene volje, doseže višek, ko blagoslavja zemljo, ker pokriva mrtvece, dež, ki izpira mrljiške obraze. Do skrajnosti čustveno razklano Nevesto, ki ne zna izbrati med Zeninom in Leonardom, je podala Miranda Caharija. Zenin, ves predan materi, blag, pa vendar neizprosni, ko gre za čast, je Tone Gogala, ki je podal enega svojih najboljših likov v tej sezoni. Nekoliko manj psihološko obremenjenega Leonarda je dovršeno odigral Dare Valič, ki mu je kot Žena stala ob strani Lidija Kozlovič. Mira Sardoč je bila do pičice dognana Tašča, Zlata Rodošek pa Sosea. Do potaknosti dovršen je tu-

di dokaj zahtevni lik, ki ga je v vlogi Dekle podala Bogdana Bratuž. Po svoje spektakularna sta lika Lune in Smrti Livija Bogatca in Stojana Colje. Nastopili so že drvarji, dekleta in fantje.

Režiser Zvone Šedlauber je ob sceni Klavdija Palčiča in glasbi Aleksandra Vodopivca pripravil skrbno izdelano predstavo, ki je imela šibko točko le v množičnih scenah, kjer je le preveč prišla na dan razlika med poklicnimi igralci in amaterji. Morda bi predstava zadobila na enotnosti, če bi bile nekatere scene črtane. Vsekakor pa gre za postavitev, ki bo vzbudila različne sodbe in mnenja, ki bo zadovoljila ljubiteljev čistega gledališča, poezije in lirčnosti, nekoliko manj pa gledalce, ki gledajo na klasiko skozi shakesprianska očala.

S. R.

Sodobno kmetijstvo | Češplje in slive

Sadna pršica povzroči pordečenje lista, ki se nato suši in odpada. To je za dreve zelo škodljivo, ker je oslabiljeno, les ne dozori, plodovi pa so zanikrni in pre zgodaj dozori. Pršicam godi suho in vroče vreme, zato so v sušnih vročih poletjih češpljam sila nevarne, saj se hitro razmnožujejo in imajo na leto pet do šest rodov. Z zimskim škropljenjem ali pomladnim pred brstenjem uničimo precej zimskih jajčec.

Po cvetenju škropimo z organskimi fosfornimi pripravki v dva do tritedenskih presledkih v običajnih jakostih, kar je zlasti priporočljivo v vročem poletju. Glistično rožičavost češpelj povzroči, da se plodovi začnejo nenormalno razvijati kmalu po cvetenju. Zdaljšajo se, postanejo ploščati, ukrivljeni kot rožičini svetlo zelene barve, meso je trdo in brez koščic, kmalu porjavijo, se posuše in zgrijejo.

V krajih, kjer se bolezen pojavlja pogosteje, je priporočljivo škropiti proti njej vsako leto pred in takoj po cvetenju. Uporabimo vrtocid v triodstotni jakosti (3 dkg na 10 l vode ali cuprablan 5 dkg na 10 l vode). Ko se plodovi že debelijo, je zatiranje prepozno. Obbolele plodiče moramo potrgati in globoko zakopati.

Koncert kvarteta »Quantz« v Gorici

Slovensko katoliško prosvetno društvo »M. Filej« je v torek, 27. aprila, priredilo v Gorici koncert kvarteta »Quantz« iz Trsta, ki ga sestavljajo štiri prečne flavte: Erika Slama, Miloš Pahor, Aleksej Kalc in Fabio Devetak. To je skupina, ki je nastala pred kratkim in ki ji je umetniški vodja Miloš Pahor. Kvartet je imel v Gorici, v dvoranci antične Lantierijeve palače, svoj krstni nastop in prijetno »vznemiril« številno občinstvo s programom, ki je obsegal dela baročnih in sodobnih skladateljev. V prvem delu smo poslušali skladbe Telemanna, Boismortiera, Quantza in von Dittersdorfa, v drugem delu pa so bili na programu Amann, Petrassi, Feld in Staeps. Izvajanje kvarteta je izzvenelo zanesljivo zlasti, kar se tiče interpretacije, ki je bila vseskozi prepričljiva in je prevzela poslušalce. Nekatera sodobna dela so bila kar očarljivo podana, prežeta z dognanim muziciranjem in doživeto toplino. Bil je to svojevrsten nastop, ki je bil za goriško publiko nekaj povsem novega, tako zaradi izvedbe kot tudi zaradi sestava kvarteta. Ob tem pa bi še poudarili pomen nastanka nove komorne skupine, ki je pri nas nekaj zares prijetnega. Ni veliko primerov novega stvarjanja, nastajanja novih skupin, kvaliteten pristopa v svet kulture. Kvartet »Quantz« je eden izmed teh primerov, zato mu gre vsa zahvala in vse občudovanje za začetek kakovostnega udejstvovanja, ki ga danes še posebej iskreno potrebujemo.

- ev -

Češpljev kapar

Če opazite na slivi po deblu in vejah rjavkaste tvorbe v velikosti pol prosa, ki stisnjene izločajo sluz, pomeni, da je napadalec češpljev kapar, ki je hud škodljivec na češpljah in slivah, napada pa tudi breskve, orehe in ribez. Značilno zanj je, da se v določenih letih močno razmnoži, nato ga pa neka let skoraj ni opaziti.

Spoznamo ga po ščitu samice, ki je sočna polkroglica rjave barve, 4 do 6 mm dolga in skoraj enako široka. Samice dorastejo do konca maja, v juniju pa odlože jajčeca, ena sama kar 2 tisoč, nakar odmre. Ličinke se kmalu izležejo in zapuste ščit, razležejo se po drevesu in se

prisesajo na spodnjo stran listov, jeseni pa se presele na vejice, kjer prezime otrple brez ščitka. Maja letajo samci, ki oplode samice, ki pa lahko ležejo jajčeca tudi brez oploditve. Ker češpljev kapar izloča medeno roso, na katero se naselijo glivice sajavosti, je drevo, ki ga napade kapar, navadno črno. Kapar napade raje od suše ali preobilne vlage oslabiljena drevesa kot zdrava.

Škropite poleti z 0,15% parationom ali ultracidom (½ dcl na 100 l vode ali 0,25% diazinonom) ter škropljenje čez 2 do 3 tedne ponovite.

Spomladi pred brstenjem poškropite z 0,5% diazinonom, 1% folidoljem ali 1% oleadiazinom ali 3-4% parapinom. Modra galica mu ne škoduje. S poletnimi škropljenji nehajte vsaj 3 tedne, preden slive dozore. Drevo prerediti in pognojiti.

Z. T.

Umril je župnik Srečko Rejc

V četrtek, 6. maja, smo se v goriški stolnici poslovili od župnika Srečka Rejca. Po daljšem bolehanju je umrl v torek zvečer v goriški bolnici sv. Justa v Gorici.

Rajni župnik se je rodil v Idriji 6. junija 1904 v družini rudarja in je bil posvečen v duhovnika 14. junija 1930. To je bilo zadnje posvečenje novomašnikov po goriškem nadškofu Sedeju. Ta je mladega duhovnika poslal na prvo službeno mesto v Postojno, kjer je bil kaplan. Bila so leta, ko je fašizem pritiskal na slovenske duhovnike in veliko jih je takratna oblast konfinirala na jugu Italije kot državi nevarne osebe. Med njimi je bil tudi župnik v Sv. Križu na Vipavskem Ivan Rejec. Na njegovo mesto je bil leta 1932 imenovan za župnega upravitelja Srečko Rejc, toda njegovo delo med slovenskim ljudstvom je bilo trn v peti fašistom, tako da je bil duhovnik Rejc jeseni leta 1934 aretiran in obsojen na pet let konfinacije. V kraju Fanese pri Viterbu je preživel skoraj dve leti konfinacije, nato pa je bil deležen splošne amnestije ob proglasitvi imperija leta 1936.

Vrnil se je v domače kraje in po kratkem oddihu spet začel svoje poslanstvo med slovenskimi ljudmi, tokrat v Zgoniku. Ko se je z vstopom Italije v vojno leta 1940 stanje spet zaostri, je zaradi »previdnosti« bil ponovno aretiran. Po posredovanju goriškega nadškofa Margottija so mu kazen spremenili v internacijo v kraju Chiusano S. Domenico pri Avellinu, a kmalu so ga izpustili. Vrnil se je v Zgonik, a so ga poleti 1942 ponovno zaprli. Tokrat je bila vzrok za aretacijo zamera pri političnem tajniku, kateremu je rekel, da t.i. »dopolavoro« ni moralno neoporečen, ker z razgrajanjem moti službo božjo. Zaradi tega je bil župnik Rejc zaprt v koronejskih zaporih in pri kapucinih na Montuzzi. Takrat je tudi pretrpel mučenje. Čez nekaj časa pa so ga internirali v kraju Ferriere pri Piacenzi. Ob razpadu fašizma se je vrnil domov. Nadškof Margotti ga je poslal v Podsabotin, ob osvoboditvi leta 1945 pa je postal župnik v Nabrežini. Tu je ostal kar 31 let in se ga zato ljudje najbolj spominjajo kot nabrežinskega župnika. Bolezen, leta in u-

trujenost so ga pripravile, da je zaprosil, preden bi popolnoma onemogel, kot je sam izjavil, za manj zahtevno mesto. Tako je dve leti služboval še v Jamljah, od koder se je preselil v Gorico, kjer je živel kot upokojen župnik.

Kot dušni pastir je posebno rad delal z otroki. Bil je odličen katehet, ki je znal poleg verouka pripovedovati in učiti tudi drugače. S pripovedovanjem svojih doživetij med fašizmom je srednješolcem odkrival dogodke, za katere nismo nikoli slišali. Bil je tudi dober pridigar. Zelo živahen, kratek, jasen, včasih malo čustveno prizadet, a vedno iskren in prepričljiv. Veliko skrb je posvečal tudi bolnikom, ki jih je rad obiskoval in jih tolažil.

Ob njegovem grobu na goriškem pokopališču so se od njega poslovili sobratje, njegovi sorodniki ter verniki iz Nabrežine in Jamelj. Nabrežinski cerkveni pevski zbor mu je pel med zadošno mašo in se ob grobu od njega poslovil s pesmijo.

M. T.

—o—

Društvo naravoslovcev in tehnikov Tone Penko vabi na predavanje univerzitetnega profesorja dr. in dipl. ing. Rajka Pavlovca

NEKAJ GEOLOŠKIH NOVOSTI S SLOVENSKEGA OZEMLJA

Predavanje bo v petek, 21. maja, v prostorih Slovenske prosvete, via Donizetti 3, z začetkom ob 20. uri.

Obiskovalcem bo na ogled razstava Prirodoslovnega društva Slovenije

PRIZADEVANJA NARAVOSLOVCEV NA SLOVENSLEM IN NJIHOV PRISPEVEK K NARODNI KULTURI

Razstava bo odprta še v soboto 22., nedeljo 23. in ponedeljek 24. t.m. od 18. do 20. ure.

—o—

Zaradi protestne akcije slovenskih dijakov, ki so za nekaj ur zasedli čakalnico na kolodvoru v Celovcu, je kancler Kreisky odložil za nedoločen čas sestanek s predstavniki obeh slovenskih osrednjih organizacij na Koroškem. Sestanek je bil napovedan za sredo, 19. t.m.

ŠPANIJA 82

☀ S.R. ☀

☀ 10 ☀

V Italiji je za novega predsednika izvoljen Antonio Segni, medtem ko se politični tajnik krščanske demokracije Moro trudi za sestavo vlade levega centra, vendar socialisti podpirajo vlado le od zunaj. Na dan pridejo prvi škandali. Mnogo je govora o razsipanju javnega denarja pri gradnji mednarodnega letališča pri Fiumicinu. Pod obtožbo so poleg funkcionarjev tudi nekateri ministri.

Oba domova parlamenta razpravljata o ustanovitvi dežele s posebnim statutom Furlanija-Juljska krajina.

Slovensko javnost v naših krajih razburita predvsem dva dogodka. Državni svet sprejme priziv Ustanove za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem proti sklepu nabrežinskega župana, ki je odbil prošnjo za razširitev naselja San Mauro pri Sosljanu. Komisar prefektore Viozzi podpiše raznarodovalni dekret o zgradnji nadaljnjih 268 stanovanj.

Tržaško sodišče pa skoraj istočasno zavrne volilni znak Skupne slovenske liste zaradi napisa v slovenščini.

11. novembra so volitve za obnovitev tržaškega občinskega sveta. Stranke leve sredine izvolijo 31 svetovalcev. V občinskem svetu je tudi 6 Slovencev: komunisti Bernetič, Gombač in Padovan, socialisti Hreščak in Pečenko ter Simčič za Skupno slovensko listo. Za župana je potrjen Mario Franzil.

1962 je seveda tudi leto svetovnega nogometnega prvenstva v Čilu. Med 16 finalistov sta se uvrstili tudi Italija in Jugoslavija. Italijani so imeli v kvalifikacijah lahko pot, saj so za nasprotnika imeli Izrael, katerega so v Tel Avivu odpravili s 4:2, doma v Turinu pa s 6:0. V izbranem moštvu sta bila Tržačana Maldini in Ferrini poleg štirih Južnoameričanov italijanskega porekla Altafinija, Sivorija, Maschia in Sormanija. Jugoslavija je imela težjo nalogo v kvalifikacijah. Najprej je morala odpraviti Poljsko, nato pa še zmagovalca azijske skupine Južno Korejo. Medtem ko se je Italija predstavila v Santiagu s povprečno staro ekipo, je Jugoslavija povsem zamenjala enajsterico. Doma so ostali slaviti Beara, Čajkovski, Bobek in Mitič.

Jugoslavija, ki nastopa v osmini finala v prvi skupini, igra najprej s Sovjetsko zvezo in izgubi s 0:2, oba zadetka da Ponedeljničnik. V drugem srečanju visoka zmaga nad Kolumbijo s 5:0 in goli Galiča, dvakrat Jerkoviča in Melića. Plavi pregazijo tudi Urugvaj s 3:1 z goli Skoblarja, Galiča in Jerkoviča. To pa je dovolj za uvrstitev v četrtfinale. Italija igra najprej neodločeno z Zvezno republiko Nemčijo brez gola, nato pa izgubi s Čilom z 2:0. Zmaga v zadnjem kolu nad Švico s 3:0 in goli Bulgarellija in dvema More je premalo za vstop v četrtfinale. V spominu pa bo ostal dvoboj s Čilci, s katerimi je Italija igrala ves drugi polčas v devetih, od 7. minute dalje pa v desetih. Izključena sta bila namreč Ferrini in David.

Poleg Jugoslavije so četrtfinalisti še Sovjetska zveza, ZRN, Čile, Brazilija, Češkoslovaška, Madžarska in Anglija.

V četrtfinalu se Jugoslavija končno le oddolži Nemčiji za poraza s prejšnjih dveh prvenstev. Tudi tokrat ju loči le en sam

gol, ki ga doseže Radaković. Jugoslavija je polfinalist z velikimi upi za uvrstitev v finale. Poleg Nemcev izpadejo še Sovjetska zveza, Anglija in Madžarska. V polfinalu plavi ne igrajo najbolje, prejmejo gol, vendar položaj izenačijo.

Toda to je tudi vse. Češkoslovaška doseže še dva gola in se s 3:1 uvrsti v veliki finale skupno z Brazilijo. Jugoslavija in Čile igrata finale za tretje mesto, v katerem zmagajo domačini z 1:0.

Naslov svetovnega prvaka pa si drugič zapored zagotovi Brazilija nad Češkoslovaško s 3:1.

V finalni tekmi igra Brazilija v postavi: Gilmar, Djalma in Nilton Santos, Zito, Mauro, Zozimo, Garrincha, Didi, Vava, Amarildo in Zagalo.

Na vrhu lestvice najboljših strelcev je kar šest imen s štirimi zadetki, med temi tudi Jerković. Golov je vedno manj, tokrat so jih na 32-ih tekmah dosegli le 92, torej nekaj manj kot tri na tekmo.

7. SVETOVNO PRVENSTVO v Čilu 1962

osmina finala:

prva skupina:

Urugvaj — Kolumbija	2:1
Sovjetska zveza — Jugoslavija	2:0
Jugoslavija — Kolumbija	5:0
Sovjetska zveza — Kolumbija	4:4
Jugoslavija — Urugvaj	3:1
Sovjetska zveza — Urugvaj	2:1

Zmagovalca: SZ in Jugoslavija
druga skupina:

Čile — Švica	3:1
Italija — Zvezna republika Nemčija	0:0
Čile — Italija	2:0
Zvezna republika Nemčija — Švica	2:1
Zvezna republika Nemčija — Čile	2:0
Italija — Švica	3:0

Zmagovalca: ZRN in Čile

tretja skupina:

Brazilija — Mehika	2:0
Češkoslovaška — Španija	1:0
Brazilija — Češkoslovaška	0:0
Španija — Mehika	1:0
Brazilija — Španija	2:1
Mehika — Češkoslovaška	3:1

Zmagovalca: Brazilija in Češkoslovaška

četrt skupina:

Argentina — Bolgarija	1:0
Madžarska — Anglija	2:1
Anglija — Argentina	3:1
Madžarska — Bolgarija	6:1
Argentina — Madžarska	0:0
Bolgarija — Anglija	0:0

Zmagovalca: Madžarska in Anglija
(zaradi boljšega količnika v golih z Argentino)

četrtfinale:

Čile — Sovjetska zveza	2:1
Jugoslavija — ZRN	1:0
Brazilija — Anglija	3:1
Češkoslovaška — Madžarska	1:0

polfinale:

Brazilija — Čile	4:2
Češkoslovaška — Jugoslavija	3:1

finale za tretje mesto:

Čile — Jugoslavija	1:0
--------------------	-----

finale:

Brazilija — Češkoslovaška	3:1
---------------------------	-----

(Dalje)

Pobuda univerze v Celovcu

■ nadaljevanje s 3. strani

v Trstu vsa povojna leta ni zmogla izvoziti iz bolečih občutkov izugbe Istre in Primorske, da bi lahko poiskala novih sodobnih poti, primer-nih za prostor, v katerem se nahaja. Moralno je priti do ustanovitve univerze v furlanskem Vidmu, da je poučevanje slovenskega jezika in književnosti našlo pot na univerzitetno raven. Ob tem pa se je tudi vse ustavilo. Kaka izdaja slovenske lirike, dvojezična v slovenskem izvirniku in italijanskem prevodu npr. ni napovedana, kakor tudi ne kaka druga podobna pobuda. Nekaj korakov v smeri spoznavanja slovenskih sosedov je bilo storjenih le na zgodovinskem področju. Vse pa je še daleč od tega, da bi tržaška univerza vršila svoje poslanstvo, primerno času in prostoru.

J. Š.

HUDA OBTOŽBA

Iranska vlada je obtožila iraške oblasti, da so odgovorne za letalsko nesrečo, pri kateri je izgubil življenje alžirski zunanji minister Beniahia. Gre za politika in diplomata, ki je vodil pogajanja z Združenimi državami za osvoboditev ameriških talcev v Iranu.

Nota iranskega zunanjega ministrstva pravi, da je letalo strmoglavilo v neposredni bližini turško-iranske meje, potem ko sta mu več časa sledila dva iraška lovca. Iranski ministrski predsednik Hossein Musavi je izjavil, da je alžirski zunanji minister Beniahia žrtev nečloveške zarote iraškega režima, pri čemer je poudaril, da bo Iran maščeval njegovo smrt. Iranski ministrski predsednik je odredil tridnevno žalovanje po vsej državi.

ZAKAJ PONIŽUJEMO SVOJE PREDNIKE IN NAŠO NARODNO ZGODOVINO?

■ nadaljevanje s 3. strani

zgodovinske dokumente, ki jih nikjer ni oziroma v katerih piše čisto nekaj drugega, kot trdijo ti zgodovinarji. To se je ravno pred kratkim ponovilo v reviji »Most«.

Nekateri takoimenovani zgodovinarji in v zgodovinski vedi slabo izobraženi časnikiarji gredo tako daleč, da naravnost potvarjajo zgodovino v želji, da bi prikazali slovensko zgodovino čimbolj revno in suženjsko, npr. kar zadeva boje s Turki ali dogajanje v preteklem stoletju, pa tudi glede rane slovenske zgodovine. Že dolgo tudi ni izšlo nobeno slovensko zgodovinsko delo, ki bi znanstveno, vestno in resnicoljubno obravnavalo starejšo, pa tudi mlajšo slovensko zgodovino. Skoro vsak zgodovinar meni, da je lahko poljubno tendenčen in da se mu ni treba prav nič ozirati na odkritja in ugotovitve drugih zgodovinarjev. Ceni samo tisto, kar trdijo o našem narodu kaki tuji zgodovinarji, čeprav nas ne poznajo in so jim naši zgodovinski viri zaradi neznanja jezika sploh nedostopni. Žal o tem ne pišejo niti slovenske zgodovinske revije in zborniki, prav tako pa tudi ne drugo časopisje.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, števil. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart. Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151